

IVO GAJIČ, članska številka DBS 207, 50. klasa ŠROP Bileća

SPOMINI II. DEL

28.01.1976 – 29.02.1976

Bileća, sreda, 28. januar 1976

Velik del države ima probleme s snegom in tudi v Bileći ni nič drugače. Sneži že ves teden. Zunaj smo tako čez dan kot ponoči: dnevne vežbe, nočne vežbe, čiščenje snega.

Naš vod nadaljuje s tisto pokazno vežbo, zdaj stvari že kar obvladamo in danes so si vajo ogledali tudi načelnik šole, komandant bataljona in komandir čete. Bili so zadovoljni, mi pa bi bili veseli, če bi se ta mora že enkrat končala.

Zjutraj sem neprijetno presenečen. Hotel sem vzeti puško pa je ni bilo. Nimam pojma kam je izginila. Sicer pa v učilnici je tako ali tako nisem potreboval, sem pa izginotje prijavil požarnemu. Ko je bilo učnih ur konec, je bila puška na svojem mestu. Izkazalo se je, da je puško ne da bi me vprašal vzel vojak iz 2. Voda. Imeli so neko vajo in ker je bil zadolžen za »ručni bacač« je potreboval puško in je pač vzel mojo. Ko jo je vrnil v »soško« to je bilo tisto znamenito stojalo za puške, je bila lepo očiščena. Menda je jaz nisem nikoli tako dobro očistil, ampak kaj ko je bila čista le kako uro – že popoldne smo imeli nastavo gađanja – čiščenje in nato pokazno vežbo in znova čiščenje.

Zdaj razmišljam kako čist bi bil moj avto, če bi ga očistil takoj po vsaki vožnji. 😊

Objavljeni so bili prvi rezultati posameznih »prover« in izpadlo je, da sem v bistvu velik grebator. Bil sem namreč prvi v vodu in drugi v četi in v bataljonu.

Komandir voda je bil zelo presenečen, rekel je, da je to pričakoval od nekih drugih. ki so imeli bistveno več »vojničkog držanja« od mene.

Saj če bi me pogledali – bil sem bolj podoben Švejku kot pa strumnemu soldatu. Prekratke hlače, prevelik rekc, šinjel je kar visel na meni pa tudi s svojo postavo in kilažo se nisem mogel ravno pohvaliti.

Čestital mi je, sam pa res nisem imel občutka, da sem naredil kaj zares velikega.

Teme, ki smo jih obdelovali se mi niso zdele nič posebnega in v bistvu nisem niti razumel zakaj imajo nekateri težave, s kondicijo pa tudi nisem imel nikoli nobenih problemov. Sploh pa, v vojsko nisem prišel po svoji volji, ampak če sem že moral sem si rekel, da jo bom pošteno oddelal, čas pa je ob učenju mineval veliko hitreje. V bistvu sem se najbolj bal brezdelja, ko so se ure vlekle kot jara kača.

S soborcem Stojanom Krebljem.

Bileća, sreda, 4. februar 1976

Še šest dni pa gremo na zimsko logorovanje v Avtovac.

No bolj kot samo logorovanje nas okupirajo pisni testi in ustno odgovarjanje. Imeli smo provero iz vojne topografije. Ker sem test izpolnil zelo hitro in ga hitro tudi oddal, ga je poručnik Petkovski pregledal kar takoj in ga takoj tudi ocenil. Čista desetka. Tudi povprečje voda je bilo boljše kot zadnjič.

Včeraj pri nastavi gađanja devetka, iz bezbednosne obuke desetka, pa tudi iz teorije taktike desetka.

V bistvu sem res dobro začel. Pa saj nenazadnje nisem reševal kakih kvantnih enačb, vse skupaj se mi ni zdelo nič posebnega. Je pa res, da dober začetek pomeni lažje nadaljevanje. Tako kot v šoli. Če dobro začneš, si hočeš nočeš med učitelji ustvariš nek ugled, dobijo občutek

da si marljiv, pa ti včasih kako napakico tudi spregledajo.. Zlasti če si med ocenama po navadi zaokrožijo navzgor. Sploh pa, ob učenju čas mineva hitreje, to pa je natanko tisto kar sem želel.

Ne vem kako bo na logorovanju, tudi ne vem kje je ta Avtovac, vem le, da bomo veliko delali na »odelenjskih vežbah« - napad in obramba. Skoraj tako, kot da bi bili na kakšnih nogometnih pripravah.

Dnevno gađanje s puško mi ni šlo ravno najbolje, zato pa sem pri gađanju noču presegel samega sebe. Bilo je tako dobro, da sem resno razmišljal, da je kdo od kolegov namesto v svojo streljal v mojo tarčo. In nato še streljanje s puškomitraljezom. Najprej sem mislil »sprašiti« kar cel rafal pa bo morda kak naboj le pristal v tarči a sem se premislil. Naboji se razpršijo in zadetkov je v tarči velikosti meter krat meter bolj malo. Zato sem se odločil za kratke rafale – dva, trije, imel pa sem jih dvanajst. Rezultat – odlično.

V soboto sva z Janezom našla neko prijetno gostilnico na robu mesta (žal sem ime pozabil), kjer so ponujali odlične postrvi, menda iz Bileškega jezera. Ni bilo nobenih vojakov pa tudi cene so bile veliko bolj sprejemljive kot v hotelu. Pa vendarle, vsaka pot pri povratku v kasarno se je redno zaključila v hotelu ob pivu in pevaljki.

Ob koncu dneva še obvezen protokol – črtanje dneva. Dni v koledarju je vsak dan manj, a še vedno veliko preveč.

Na sliki: Dobrica Lazić iz Selevca in Milovan Nikolić iz Užiške Požege.

Bileća, ponedeljek, 9. februar 1976

Vse je podrejeno jutrišnjemu odhodu na zimsko logorovanje .

Avtovac, kakih 40 kilometrov od Bileće blizu Gacka: Tam nas čaka tisto glavno ob koncu šolanja. To je tisti famozni marš o katerem so govorile generacije tako pred našo kot tudi za našo 50. klaso.

Včeraj smo Rankel, Krečič, Čepar, Slapar in jaz skromno nazdravili ob slovenskem kulturnem prazniku. Nič posebnega, s pivom v hotelu, le toliko da se ve, pridružilo pa se nam je še nekaj Slovencev in tudi drugih iz čete, verjetno bolj zaradi piva kot zaradi samega praznika ampak smo jim s ponosom povedali, da je tudi avtor Bilećanke Slovenec. Milan Apih.

Vreme je sončno ampak izjemno hladno, snega pa kolikor hočeš. Prav bi nam prišlo, če bi lahko obuli škornje ampak sestavni del uniforme za v mesto so nizki čevlji, ki pa so v trenutku premočeni. Upamo, da na logorovanju ne bomo spali v šotorih. Do sedaj sem se izognil vsem prehladom, ampak čutim neko neprijetno ščemenje v grlu. Pa ne da se me bo ravno sedaj lotila kaka bolezen. Bil sem pri zobarju, izgubil sem del plombe, ampak mi je rekel naj pridem po logorovanju. Le upal sem, da me bo tudi zob pustil pri miru.

Zvečer moj najljubši ceremonial. Zdaj smo ga pričeli izvajati kar kolektivno – prečrtanje še enega dne, ali po tisti znani iz Pozorišta u kući – JOŠ JEDAN PROĐE DAN.

<https://www.youtube.com/watch?v=UUxFdAKsTDM>

Avtovac, logorovanje od četrтка, 12. februarja 1976 dalje (ali kako sem si prislužil prvo kazensko požarstvo)

Prvi dan našega logorovanja je mimo. Vreme je k sreči sončno ampak je pasje hladno. Sneg je trd in nekako shajamo, ampak popoldne se je zmehčal in gazimo do kolen. Kako malo si človek v bistvu želi. Jaz sem si, tako kot najbrž večina želel le, da bi imel suhe nogavice. Seveda zaman

Kosilo na prostem, znajdi se kakor veš in znaš (tudi to je del obuke). Pasulj. Ko sem ga dobil, je bil vroč, ko sem našel prostor, kjer naj bi ga v miru pojedel je bil le še mlačen, ko pa sem ga pojedel, je bil povsem hladen. Hladno je tudi meni.

Kasarna je le kasarna, udobna je, spalnica je topla, toplo nam je tudi v učilnicah in povečini – nimamo premočenih škornjev in mokrih nog. O tem, kako je na logorovanju v takšnih razmerah kot so zdaj niti ne

razmišljamo. Bil sem, če sem že prej omenil, da me je zeblo kot psa zdaj znova naredil primerjavo s tem našim hišnim ljubljencekom – UMORAN KO PAS. Vem da sem od utrujenosti samo padel kot klada in se nisem zbudil vse do jutra.

Drugi dan logorovanja. Močan veter in sneži kot za stavo. Vaja – odelenje preko prepreke. Saj se zagotovo spomnite kako to gre – napravi se prehod prek žice, potem pa odelenje v formaciji steče čez ta prehod. Najebejo vsi, ki so na desnem ali na levem krilu, saj je njihova tekaška pot veliko daljša od naše, ki smo v sredini. In tako, kot bi rekli v vojski – nekoliko puta, veter pa je tako močan, da goste snežinke padajo skoraj vodoravno. Matraš se, tečeš, zaradi snežink ne vidiš skoraj nič. Čeprav je hladno zašvicaš kot konj. In potem analiza vaje. Stojiš na mestu in čutiš, kako se tisti švic na tebi dobesedno pretvarja v led. Pa še enkrat in še enkrat in v nedogled. Da bi si dali duška pade komanda, da takoj po prehodu prepreke vpijemo tisti znameniti UUUURRRRAAAA!!! Meni je bilo vsega dovolj, okoli mene pa jassen in glasen, dobesedno iz polnih grl URA! Besen kot ris in na robu svojih moči sem spustil tisti R in pričel vpiti UAAA. Ne vem kako je poročnik med vsem tistim vpitjem slišal ravno moj UA ampak je nemudoma ustavil vajo »Deder, da ga čujem koja je to junačina vikala UAAA,« Seveda sem se javil in si prislužil dodatno požarstvo.

Razmišljam kako je bilo očetu v partizanih. Jaz naspan, poln kondicije, kljub mokrim štunfom toplo oblečen, sit. Vem, da bom čez nekaj ur na toplem in najhuje kar se mi lahko zgodi je kako dodatno požarstvo. On neprespan, komajda kako oblečen, slabo obut, bolj lačen kot sit, ne ve ne kje bo spal niti ne kaj lahko pričakuje. Jebeš mokre nogavice, če je lahko moj oče, lahko tudi jaz. Pa se le sprašujem in spraševal sem se tudi takrat na tistem logorovanju: bi takrat zmogel toliko moči in poguma?

Tretji dan, hvala bogu, veter se je umiril, prenehalo je snežiti, vračamo se v kasarno. Seveda prvo kar smo morali po povratku v kasarno, ki smo si jo tako zaželeli – nadstrešnica in čiščenje orožja in opreme.

Na slikah – še ne 17 letni oče in vodnik stažist Mitja Klavora (levo)

Bileća, sreda, 18. februar 1976

Kadarkoli sem se sprehajal mimo vojašnic v Ljubljani, so mi v oči padle tiste male stražarske hišice. V njih je bilo prostora komajda za enega, niso te varovale pred mrazom, so pa bile dokaj dobra zaščita pred vetrom. No, ampak ko si na straži ne stojiš ravno v hišici, ampak se sprehajaš po stražarskem okolišu, tiste hišice pa so verjetno tam predvsem zato, da ljudem naznanjajo, da se posamezen objekt varuje. Vedel sem, da bom nekoč v prihodnosti tudi sam stal na straži, ampak to se mi je zdelo tako prekleto daleč.

V šoli nismo imeli straže, to so namesto nas opravljali vojaki iz mješovito nastavne čete, ampak kašen vojak bi pa bil, če ne bi vsaj enkrat v času služenja poskusil kako je stati na straži?

In nas je doletelo in to v toku »nastave«. Pozorno smo poslušali o obveznostih in dilžnostih stražarja, ampak teorija je eno, praksa pa nekaj povsem drugega. Sprva sem bil kar malo ponosen, ko so me izbrali za »razvodnika« straže, pa mi je bilo kar hitro žal. Vsaki dve uri sem namreč moral razvoziti stražo, kar mi podnevi sicer ni bilo težko, ampak ponoči... Komajda razvozim stražo, se vrnem v malo stražarsko sobico in zaspim, že je na vrsti naslednja izmena. In tako ponoči najmanj petkrat, zunaj pa

nekaj stopinj pod ničlo. Nisem vedel kaj je bolj neprijetno, ali stati dve uri na straži in potem vsaj nekaj ur spati, ali vsaki dve uri porabiti najmanj dvajset minut za razvoz straže in potem poskusiti vsaj za eno uro zaspati. Oblečen i v škornjih, ki jih nisem sezul ves čas trajanja stražarske dolžnosti. Ampak vse mine in tudi ta naša stražarska »obuka« je minila in preizkusil sem tudi ta del služenja narodu.

Bileća, nedelja, 29. februar 1976

Prestopno leto je, februar ima 29 dni ampak upam, da na vojaškem uradu ta dan štejejo v rok službe. 😊

Vreme je za ta čas nenavadno toplo in sončno, v zraku diši po pomladi. Na »kapiji« se pojavljajo neki civilisti. Videti so precej zmedeni, približno tako, kot smo bili zmedeni mi pred slabimi tremi meseci. Ni jim lahko, tudi nam ni bilo. Počasi a zanesljivo kaplja 51. klasa. Nekateri dolgolasi, drugi ostriženi po vseh vojaških kriterijih, ampak videti so res res zelo ubogo. Spomnim se, kako zelo je užival »brico« ko me je strigel, spomnim se kako sem zadolževal opremo. Prevelike hlače, preširok suknjič, šinjel za dva lvota...

Rabil sem skoraj en mesec, da sem se nekako prihtal, da sem dobil vsaj približno pravi vojaški videz, pa še to je bilo v nasprotju z mojimi predstavami o tem kako naj bi pravi vojak resnično izgledal. So res že skoraj rije meseci od tistega 14. decembra 1975?

Gledam in opazujem, morda bom celo spoznal koga od teh neboglencev. Sprejemamo jih, odgovarjamo na različna vprašanja, skušamo biti čimbolj prijazni, ampak jim damo vedeti da so v primerjavi z nami, starimi kukami čisto običajni zelenci, »remci«.

Tudi mi imamo kup različnih vprašanj v smislu od kod si. Srečal sem fanta iz Ljubljane, nisva se poznala. Na kratko mi je poročal kako je v Ljubljani, kjer je izjemno hladno s precej snega, pravo nasprotje tega v Bileci.